

VIJENAC

KNJŽEVNI LIST ZA UMJETNOST, KULTURU I ZNANOST

Josip Užarević: Smijeh i strah

Zlatko Vitez: Odlazim iz protesta

Krešimir Bagić: Lijevo ili desno - nema razlike

Zorislav Lukić: Sablasti socijalizma

Davor Vrankić: Oduvijek sam želio biti negdje drugdje

Tomislav Pletenac: Odlazak subjekta koji je poricao sebe

Barbara Vujanović: Muzej za metropolu

Ime i djelo Davora Vrankića gotovo su nepoznati hrvatskoj kulturnoj javnosti. U razdoblju od 1990. do 2008, naime, Vrankić se mogao vidjeti tek *na kapaljku* u prostorima nekih domaćih galerija. Tu sreću imali su samo malobrojni sretnici u Osijeku, Slavonskom Brodu, Rijeci... da ne zaboravimo i 4. hrvatski trijenale crteža u Zagrebu 2008. S druge strane, svjetska kulturna elita imala je prilike upoznati se s radom toga virtuoznog crtača zahvaljujući desecima izložbi održanim u svjetskim metropolama kao što su Pariz, Amsterdam, New York, Los Angeles, Santa Fe ili New Mexico.

Početak ovog mjeseca, zahvaljujući agilnoj galeriji Kranjčar, napokon smo dočekali i samostalnu izložbu Davora Vrankića u Zagrebu! U Galeriji Kranjčar okupio se zavidan broj uzvanika, koji su ostali zatečeni predstavljenim opusom hrvatskoga *gastarbajtera* u Francuskoj. Virtuoznost i tehničke mogućnosti u kombinaciji s fantastičnim bićima koja se oslanjaju na fragmente materijalne stvarnosti, gdje je domaćin organskom obična tkanina ili neka druga materija, urodili su pozitivnim šokom na sve koji su se tu večer pojavili na otvaranju izložbe. Mnogi su se u sebi pitali: kako ja ne znam tko je Davor Vrankić? Dovoljno da im pokušamo približiti tog izvrsnog autora i upitati ga gdje je bio dosad.

Što je uzrok vaše poluanonimnosti u domovini? Samozatajnost/ neambicioznost, ili pak inertnost hrvatskih kulturnih krugova?

Po dolasku u Francusku praktički tek počinjem izgrađivati svoj opus u olovci. Od prvobitnih eksperimenata sa slikarskim medijima trebalo je i vremena dok se izbor olovke kao osnovnog i jedinog medija nije definitivno profilirao. A tada je zahtjevnost u izvedbi logično nametnula i relativno ograničenu produkciju. Brušenje i oblikovanje osobnog izričaja trajalo je relativno dugo. Napomenuo bih da je prava afirmacija počela 2000. u New Yorku, gdje sam

samostalno izlagao u galeriji P·P·O·W. Dakle, mogu reći da se prve presudne stvari uopće nisu ni dogodile u Europi, kamo, naravno, ubrajam i Hrvatsku.

Žašto baš Pariz? Mogla je biti bilo koja europska metropola?!

Prvi susret s Parizom sudar je s gomilom senzacija, impulsa, provokacija, a i čini vam se, kao što je i često slučaj s velikim gradovima, da ste došli tamo gdje ste oduvijek željeli biti, osjećate se kao kod kuće. Bi li se isto dogodilo u bilo kojoj drugoj metropoli, ne znam, vjerojatno da, s obzirom da sam oduvijek želio biti negdje drugdje, na nekom nepoznatom teritoriju. Veliki su gradovi utoliko dobri što koliko god da ih u jednom trenutku poznajete, opet vam pružaju mogućnost da se u njima izgubite.

Kako su izgledali počeci *probijanja* u stranom svijetu?

Pariz vam se u početku čini mjestom nebrojenih mogućnosti. Bezbroj galerija u kojima, naravno, mislite da ima mjesta i za vas. To vam u početku daje nevjerojatnu energiju i sposobnost da funkcionirate u različitim uvjetima. Galerijski je svijet posebno kodiran i prepun nepisanih pravila o kojima vam nitko nikada nije govorio, pa je tako potrebno dosta vremena dok ne shvatite sve te mehanizme, i to prihvatite kao dio posla koji ide uz vaš kreativan rad.

Kako ste se osjećali kad ste prvi put samostalno izlagali u Parizu?

Prva samostalna izložba u Parizu trenutak je kada pomislite: Eto, to je to! Sada će se sve dogoditi, premda i ne znate što bi to sve trebalo značiti. Osjećate se kao da ste i službeno postali dio umjetničke scene Pariza, no koliko god da je euforija velika uoči izložbe, još je veći osjećaj *ispuhanosti* nakon nje, i tu shvatite da će put biti dug i da je riječ o nepredvidljivoj pustolovini. Koliko god da vam je u svemu tome potrebno i sreće, nju morate neprestano provocirati.

Prvi odlazak *preko bare*, u New York?

Odlazak u New York oslobodio me na nekoliko razina, bez obzira što je kontakt s galerijama bio gotovo jednako težak kao i u Parizu. Reakcije tamošnjih galerija bile su, naime, brže i neposrednije. Osim toga, interpretacije mojih radova obogaćene su novim, meni bitnim dimenzijama. Prigodom analiza crteža, naime, počelo se govoriti o fotografskom širokom kutu, o pucanju prostora kao u *Matrixu*, manje o nadrealizmu, Bosch i slično.

Što mislite, što vam je otvorilo vrata? Koji je to *presudni trenutak* u vašem umjetničkom životu označio iskorak u svjetske umjetničke krugove?

Od nekoliko presudnih trenutaka naveo bih susret s Ronaldom S. Lauderom. Zanimljivo je da uopće nisam imao pojma o kome se točno radi, tako da sam bio poprilično opušten tijekom našega susreta. Doduše, u prostoriji za čekanje u njegovu uredu u Tramp Toweru zapazio sam na zidovima radove Kiefera, Sigmara Polkea, Boysea, Klimta, Gerharda Richtera... no pomislio sam, u New Yorku sam, to je posve normalno. Nakon toga uslijedio je susret s nizozemskim kolekcionarom Christianom Braunom, koji je vidio radove u u galeriji P·P·O·W, potom došao u Pariz i predložio mi izložbu u Muzeju Stedelijk u Amsterdamu.

Kakvi su to procesi, sintagme likovnih misli i rečenica koje nastaju kao rezultat na običnom papiru ispunjenu tragovima 2B-olovke 0,9 mm? Kakva je vaša likovna retorika?

U izboru olovke htio sam se vratiti elementarnom, klasičnom i minimalnom izvedbenom sredstvu, ali ne na način da ga rabim na arhaičan način. Crtež se obično vezao uz skicu, predradnju, manje dimenzije i relativno brzu izvedbu. Htio sam upravo suprotno, dovesti crtež na razinu slike, raditi velike formate i, ako treba, na izvedbu potrošiti i po nekoliko mjeseci, pa i godina. Osim toga htio sam pustiti da se crtež spontano *hrani* svim mogućim, novim vizualnim iskustvima. Jako mi je bitan trenutak improvizacije, spontanosti u izvedbi, koji je naizgled u potpunom kontrastu s konačnim rezultatom. Obično se misli da obavljam brojne predradnje prije sama crtanja, ali nije tako. Volim se baciti u nepoznato, a sam početak rada na crtežu vrlo je ekspresivan, brz i nemiran. Dosta vremena crtež ostavljam *otvorenim* u traženju kompozicije i koncipiranju prostora.

Vanja Babić je u predgovoru kataloga rekao kako „volite granične, ne posve definirane vizualne situacije“. Na što mislite da je htio uputiti time?

Nastojim stvoriti neku vrstu osobnog realizma, na način da se promatrač neprestano nalazi nadomak prepoznavanju onoga što slika predstavlja. Ono što vidimo u jednom trenutku čini nam se blisko, a već u drugom postaje strano i čudno. Ne možemo točno odrediti radi li se o organskom ili anorganskom, živom ili neživom, senzualnom ili posve odbojnom. Stoga naslov grupe crteža *Les Cadeaux (Darovi)* naglašava tu višeznačnost i pomaknutost u percepciji, a na nama je da odredimo u kolikoj će nam mjeri ponuđena stvarnost postati dar ili ne.

Otkud ovakav splet individualne sadržajnosti u vašim radovima?

Što se tiče naracije i simbolike u mom radu, ništa nije unaprijed određeno, predviđeno. I naracija, i simbolika, i koncepcija prostora, sve je to za mene sastojak magme u kojoj su svi elementi isprepleteni u jedan, jedinstven i

nerazdvojiv doživljaj svijeta, i to upravo ovoga svijeta, sada, u ovom trenutku. Utoliko mi se pojam mašte kao nekog prostora izvan doživljenoga čini uvijek pomalo deplasiranim.

Kao i svi umjetnici, svoj opus iskazujete u ciklusima. Imate li najdraži?

Koji vam je

bio najveći izazov?

Ciklus *In the House, there were two of us* (2005–2008), koji će biti pokazan u New Yorku, trenutno mi se čini najkompaktnijim i najintimnijim.

Koliki vam je atelijer, s obzirom na često goleme dimenzije crteža i nadljudski

raspon okvira u koji morate smjestiti ono što želite prezentirati?

Atelijer nije posebno velik, pedesetak četvornih metara, a kako volim raditi *svagdje*, lako se mogu prilagoditi prostoru. Česte promjene mjesta boravka daju vam sposobnost da se brzo prilagodite prostoru u kojem radite. Primjerice, u New Yorku radim u studiju prijatelja dizajnera Alberta Mantille, gdje su i nastali *Stay Beautiful* i *Inside*, crteži iz serije *Let me make you real*. Trenutno mi je zamisao nacrtati crtež od deset metara, a htio bih da nastaje u nekom potpuno novome prostoru. Pa eto, vidjet ćemo gdje i kada će ta zamisao postati stvarna.

Što je sljedeće? Izložbe?

Grupna izložba u veljači u galeriji Polad-Hardouin u Parizu, te 4. salon crteža u ožujku. U pripremi su i dvije samostalne izložbe, u Parizu i New Yorku. A za dalje, vidjet ćemo!